

Ярошевська О.В.доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Національного авіаційного університету**Дудко Д.В.**здобувач вищої освіти третього
освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії»
Національного авіаційного університету**Дубчак М.А.**здобувач вищої освіти третього
освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії»
Національного авіаційного університету**Yaroshevskia Oksana, Dudko Dmytro, Dubchak Mykhailo**
National Aviation University

ПРОЦЕНТНА ПОЛІТИКА БАНКІВ У СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

THE INTEREST POLICY OF BANKS IN THE SYSTEM OF REGULATING THE DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL SERVICES MARKET

У статті визначено мету процентної політики НБУ, проаналізовано динаміку зміни офіційної облікової ставки, ставок за кредитами і депозитами «овернайт» НБУ протягом 2006–2023 років. Проведено порівняння середньорічних значень облікової ставки НБУ з рівнем інфляції та курсом національної грошової одиниці. Показано вади процентної політики, пов'язані з від'ємним рівнем облікової ставки відносно інфляції, формуванням помилкових грошово-кредитних імпульсів на ринку фінансових послуг, деформованих очікувань щодо вартості реальних процентних ставок за кредитами та цінними паперами. Проведено періодизацію процентної політики НБУ з виділенням дев'яти етапів за такими ознаками: тенденція зміни облікової ставки НБУ, рівень інфляції, зміна курсу гривні, відхилення інфляції від облікової ставки. Виконано характеристику експансивних, рестрикційних, кризових етапів грошово-кредитної політики НБУ. Розроблено пропозиції щодо посилення дієвості процентного каналу трансмісійного механізму в рамках інфляційного таргетування.

Ключові слова: процентна, політика, банк, система, регулювання, розвиток, ринок, фінансові послуги.

The article defines the goal of the NBU's interest policy, which consists in achieving a balance between the levels of inflation, the official discount rate, economic growth and the fulfillment of indicators of monetary security of the country. The article analyzes the dynamics of changes in the official discount rate, overnight loan and deposit rates of the NBU. Their unidirectional movement with the possibility of a slight lag in time lags is shown. A comparison of the average annual values of the NBU discount rate with the level of inflation and the exchange rate of the national monetary unit was made. A closer correlation-regression relationship between the discount rate and exchange rate compared to inflation has been established. Disadvantages of the interest policy related to the negative level of the discount rate relative to inflation are shown. The negative consequences of this situation are related to the formation of false monetary impulses in the market of financial services, distorted expectations regarding the value of real interest rates on loans and securities. Periodization of the interest rate policy of the NBU was carried out, with the allocation of nine stages according to the following characteristics: the trend of changes in the NBU discount rate (reduction, increase), the level of inflation (low, average, high), the change in the hryvnia exchange rate (absent, average, significant), the deviation of inflation from discount rate (positive, negative). The characterization of expansive, restrictive, and crisis stages of the monetary policy of the NBU has been performed. In order to strengthen the effectiveness of the interest rate channel of the transmission mechanism, it is proposed within the framework of inflation targeting: to ensure a closer connection between the level of the discount rate and the change in current

and projected inflation in terms of the vector of changes and the positive level in order to form among the subjects of the financial services market the correct guidelines for the long-term trend of change cost of loans, deposits, capital. The following will contribute to the reduction of real interest credit rates: the formation of an investment climate in the state, the development of a competitive environment in the market of financial services, the improvement of legislation on the protection of the rights of their consumers, the overcoming of corruption and the improvement of judicial practice in the field of financial and credit relations.

Key words: interest, policy, bank, system, regulation, development, market, financial services.

Постановка проблеми. Процентна політика розробляється і реалізується на рівні Центрального банку і банківських установ другого рівня. Її об'єктами є облікова ставка НБУ, ставка кредитів рефінансування НБУ, проценти за кредитами і депозитами банків. Вони мають тісний діалектичний зв'язок з ключовими індикаторами ринку фінансових послуг (інфляцією, обмінним курсом національної валюти) і суттєво впливають на стан реального сектора економіки. Облікова ставка НБУ є основним індикатором вартості грошей, яка визначає активність на фінансово-інвестиційному ринку. Її низький рівень, або політика «дешевих» грошей експансивного типу, стимулює попит на кредити та інвестиції, збільшення споживання. Високий рівень облікової ставки, або політика «дорогих» грошей, носить рестрикційний характер, віддзеркалює високий рівень інфляції в національній економіці і характеризується протилежними ефектами. Важливість вибору пріоритетів, цілей і завдань процентної політики, адекватних стану національної економіки і ринку фінансових послуг обумовили актуальність обраної теми статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розробки і реалізації процентної політики банків знаходяться у центрі уваги багатьох учених. Савлук С. [1], Сімаков К.І., Федоренко К.А. [2] відзначають слабкий кореляційний зв'язок між динамікою облікової ставки НБУ і основних індикаторів національної економіки, що свідчить про необхідність корегування процентної політики банків України відповідно до цільових орієнтирів їх діяльності та економічних умов. Прасолова С.П. робить висновок про низьку дієвість процентних каналів монетарного трансмісійного механізму НБУ та підвищення базових ставок фінансового ринку [3, с. 121] через: хронічний характер інфляційних процесів в економіці країни, зростання вартості кредитних ресурсів, погіршення індикаторів грошово-кредитної безпеки, скорочення реального ВВП України.

Федорова І.О. пропонує змінити акценти в застосуванні кредитного каналу монетарного трансмісійного механізму з метою активізації кредитного фінансування підприємств реального сектору економіки України та

забезпечення їх стабільного розвитку [4, с. 134]. На думку Селіверстова В.В. [5, с. 82] необхідно переглянути сучасне ставлення до короткострокових процентних ставок як ключового інструменту грошово-кредитної політики через неефективність їх впливу на споживчі витрати. Добровольська О.В., Землякова І.С. інструментами оптимізації процентної політики банків вбачає [6, с. 51]: розширення спектру виконуваних банками операцій та форм нарахування процентів, подальший розвиток методів непрямого державного регулювання їх діяльності. Ходжаян А.О., Мельникова Т.В. дослідили вплив пандемічних ризиків на використання процентної ставки як інструменту монетарної політики [7, с. 12]. Кульчицька Н.С. доходить висновку, що в українських умовах облікова ставка не повною мірою виконує свої регулятивні функції [8, с. 83] і не може розглядатися як єдиний інструмент, здатний уповільнити інфляційні процеси в складних економічних умовах, викликаних внутрішніми та зовнішніми факторами.

Метою дослідження є удосконалення процентної політики банків у системі регулювання розвитку ринку фінансових послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження. Грошово-кредитна політика НБУ пройшла тривалий шлях еволюції від таргетування обмінного курсу гривні до інфляційного таргетування, коли основним цільовим орієнтиром є темпи інфляції.

Ціллю монетарної політики НБУ є підтримання інфляції в інтервалі 4%-6% річних у середньостроковій перспективі. Основним монетарним інструментом досягнення цієї цілі є облікова ставка НБУ. Процентна політика є однією з найважливіших складових банківської політики як на макро-, так і на мікрорівні, яка виконує важливі регулюючі функції і спрямована на досягнення стратегічних та тактичних цілей розвитку банківської системи загалом і окремих банківських установ окремо. Чинниками її формування є: інфляційні очікування, фактична динаміка ВВП та прогнози ділової активності, ризику та якості кредитного портфеля, імовірність відтоку вкладів при настанні несприятливих подій, конкуренція на ринку фінансових послуг між банківськими та

небанківськими фінансово-кредитними установами у сфері залучення клієнтів тощо. В умовах макроекономічної та політичної нестабільності зростає роль антиінфляційних і стабілізаційних механізмів облікової ставки.

Розглянемо динаміку облікової ставки НБУ протягом 2006–2023 років (табл. 1).

Офіційна облікова ставка є орієнтиром для ціноутворення за активно-пасивними операціями НБУ. Ставка «овернайт» за креди-

тами під забезпечення державними цінними паперами встановлюється на рівні вищому (до середини 2013 року видавалися бланкові кредити), за депозитними сертифікатами НБУ «овернайт» – на рівні нижчому. Якщо облікова ставка не вище 10%, то відхилення складає +/- 1%, якщо вище, то +/- 2%. Починаючи з 07.04.2023 ставка за депозитними сертифікатами «овернайт» НБУ менше на 3%, а з 28.07.2023 – на 4%.

Таблиця 1

Динаміка облікової ставки НБУ протягом 2006–2023 років

Дата	Облікова ставка НБУ, %	Ставка «овернайт»		
		за кредитами		під забезпечення державними цінними паперами
		під забезпечення державними цінними паперами	без забезпечення (бланковий)	
1	2	3	4	5
28.02.2006	9,5	11,0	13,0	-
14.06.2006	8,5	10,0	11,0	-
05.07.2006		9,5	10,5	-
08.05.2007		9,0	10,0	-
01.06.2007	8,0	12,0	12,5	-
09.11.2007		14,5	15,0	-
11.12.2007		15,0	16,0	-
04.01.2008	10,0	17,0	18,0	-
21.04.2008		18,0	20,0	-
30.04.2008		22,0	25,0	-
27.11.2008	12,0	16,0	17,0	-
05.12.2008		18,0	20,0	-
19.12.2008		18,0	20,0	-
02.02.2009	11,0	16,0	18,0	-
17.02.2009		15,5	17,0	-
15.06.2009		12,5	13,5	-
12.08.2009	10,25	11,5	13,25	-
10.03.2010		10,5	12,5	-
11.05.2010		9,5	10,5	-
08.06.2010	8,5	9,5	11,5	-
09.06.2010		8,75	10,75	-
08.07.2010		9,25	11,25	-
09.07.2010	7,75	9,0	11,0	-
10.08.2010		8,75	10,75	-
08.10.2010		8,75	10,75	-
23.01.2012	7,0	8,5	10,5	-
14.02.2012		8,0	10,0	-
23.03.2012		7,5	-	-
10.06.2013	6,5	7,5	-	-
13.08.2013		14,5	-	-
15.04.2014		17,5	-	-
17.07.2014	12,5	15,0	-	-
24.07.2014		17,5	-	-
19.08.2014		17,5	-	-
13.11.2014	14,0	-	-	
06.02.2015	19,5	23,0	-	-
04.03.2015	30,0	33,0	-	-

Продовження Таблиці 1

1	2	3	4	5
28.08.2015	27,0	29,0	-	-
25.09.2015	22,0	24,0	-	-
22.04.2016	19,0	21,0	-	-
27.05.2016	18,0	20,0	-	-
24.06.2016	16,5	18,5	-	-
29.07.2016	15,5	17,5	-	-
16.09.2016	15,0	17,0	-	-
28.10.2016	14,0	16,0	-	12,0
14.04.2017	13,0	15,0	-	11,0
26.05.2017	12,5	14,5	-	10,5
27.10.2017	13,5	15,5	-	11,5
15.12.2017	14,5	16,5	-	12,5
26.01.2018	16,0	18,0	-	14,0
02.03.2018	17,0	19,0	-	15,0
07.09.2018	18,0	20,0	-	16,0
26.04.2019	17,5	19,5	-	15,5
19.07.2019	17,0	19,0	-	15,0
06.09.2019	16,5	18,5	-	14,5
25.10.2019	15,5	17,5	-	13,5
13.12.2019	13,5	15,5	-	11,5
31.01.2020	11,0	13,0	-	9,0
31.03.2020	10,0	12,0	-	8,0
24.04.2020	8,0	10,0	-	6,0
12.06.2020	6,0	7,0	-	5,0
05.03.2021	6,5	7,5	-	5,5
16.04.2021	7,5	8,5	-	6,5
23.07.2021	8,0	9,0	-	7,0
10.09.2021	8,5	9,5	-	7,5
13.12.2021	9,0	10,0	-	8,0
21.01.2022	10,0	11,0	-	9,0
03.06.2022	25,0	27,0	-	23,0
07.04.2023			-	20,0
28.07.2023	22,0	24,0	-	18,0
15.09.2023	20,0	22,0	-	16,0

Джерело: побудовано за даними [9]

На аналізованому часовому інтервалі облікова ставка варіювала від 6,0% (05.03.2021 – 15.04.2021) до 30% (04.03.2015 – 27.08.2015). Загалом процентну політику НБУ протягом 2006 – 1 половини 2014 року можна назвати експансивною. За 2006–2007 роки облікова ставка НБУ скоротилася з 9,5% до 8,0%. За 2008–2009 роки НБУ збільшив її з 10% до 12% для захисту від розгортання інфляційної спіралі, приріст споживчих цін за 2008 рік склав 22,3%, але завдяки виваженій процентній політиці у 2009 році його вдалося зменшити до 12,3% (табл. 2). З червня 2009 року розпочався чітко виражений тренд скорочення облікової ставки з 11% до 6,5% (до квітня 2014 року). Протягом 2010–2013 років інфляція скоротилася з 9,1% до 0,5%, а у 2012 році мала місце дефляція у розмірі 0,2%. Наступний етап ознаме-

нувався зміною типу грошово-кредитної політики НБУ на рестрикційний, протягом квітня 2014 – серпня 2015 років облікова ставка зросла з 9,5% до 30,0%, причому її різке підвищення відбулося у лютому 2015 року із 19,5% до 30,0%. Інфляція 2014 та 2015 років становила відповідно 24,9% і 43,3% і стримувалася інформативним орієнтиром жорсткої монетарної політики НБУ. Її пом'якшення розпочалося у серпні 2015 року зниженням облікової ставки до 27%, у наступному місяці – до 22% і тривало з чітко вираженим трендом протягом двох років (до 12,5%). Інфляція 2016 та 2017 років становила відповідно 12,4% і 13,7%, що втричі менше рівня 2015 року.

З підвищенням облікової ставки у жовтні 2017 року до 13,5% знову розпочався черговий етап «здороження грошей» до 18% річних, який

тривав до квітня 2019 року (півтора року), коли облікову ставку було знижено до 17,5%. Інфляція уповільнилася у 2018 році до 9,8% річних, низький інфляційний тиск 2019 і 2020 років (приріст споживчих цін склав відповідно 4,1% і 5,0%) дозволяв НБУ проводити політику «дешевих грошей». Облікова ставка стабільно знижувалася до червня 2020 року і досягла свого мінімуму 6,0%, у березні 2021 року вона зросла до 6,5% і ознаменувала перехід до «здороження грошей» (10% у січні 2022 року). Незважаючи на це, інфляція 2021 року більше ніж вдвічі перевищувала аналогічний показник 2019 і 2020 років.

Різке збільшення облікової ставки до 25% відбулося у червні 2022 року для захисту валютного і грошово-кредитного ринку, стабільність якого похитнулася через масоване військове вторгнення РФ в нашу країну. Інфляція 2022 року (26,5%) була другою за величиною після 2015 року і трохи вищою порівняно з 2014 роком. Уповільнення інфляційних процесів у 2023 році, дефляція липня і серпня дозволила НБУ прийняти рішення щодо скорочення облікової ставки у липні до 22%, а у вересні – до 20%.

Таким чином, проведене дослідження свідчить про чітко виражений циклічний характер процентної політики НБУ. Для з'ясування виявлених тенденцій в розрізі врахування впливу часових лагів порівняємо середньорічні значення облікової ставки НБУ з рівнем інфляції та курсом національної грошової одиниці.

Із середньорічною обліковою ставкою існує щільний кореляційний зв'язок: із рівнем інфля-

ції – 0,5907, із офіційним курсом гривні – 0,6646. Зв'язок інфляції та курсу виявився несуттєвим – 0,1604. Відхилення інфляції від облікової ставки носить як додатний характер (10 років), так і від'ємний (7 років). Найбільше додатне відхилення мало місце у 2015 році, коли річна інфляція (43,3%) на 17,99% перевищувала середню облікову ставку (25,31%). Перевищення 2014 року становило 14,6%, 2008 року – 10,9%, 2022 року – 7,9%. Все це кризові роки – 2008 рік (світова фінансова криза), 2014–2015 роки – анексія АР Крим, початок військової агресії РФ в Донецькій і Луганській областях. Найбільше від'ємне значення (-12,88%) мало місце у 2019 році в умовах низької інфляції і високого значення офіційної ставки НБУ.

У табл. 3 систематизовано отримані результати з періодизації процентної політики НБУ.

За результатами проведеного аналізу виділено дев'ять етапів. Ознаками кризових періодів – другого, четвертого, восьмого є одночасне зростання офіційної облікової ставки, висока інфляція, значна курсова волатильність та додатне відхилення інфляції від облікової ставки. Від'ємний рівень облікової ставки НБУ від інфляції дезорієнтує суб'єктів ринку фінансових послуг в частині формування довгострокових трендів вартості капіталу з огляду на її індикативний характер,

Найбільш тривалим (4 роки 9 місяців) виявився 3 етап (2 півріччя 2009 – 1 кв. 2014), який носив експансивний характер, характеризувався стійким скороченням облікової ставки,

Таблиця 2

Результати порівняння середньорічних значень облікової ставки НБУ з рівнем інфляції та курсом національної грошової одиниці протягом 2006–2023 років

Рік	Середньорічна облікова ставка, %	Річна інфляція, %	Відхилення інфляції від облікової ставки, %	Офіційний курс гривні, грн/дол. США
2006	8,8	11,6	2,8	5,05
2007	8,2	16,6	8,4	5,05
2008	11,4	22,3	10,9	5,26
2009	11,1	12,3	1,2	7,79
2010	8,99	9,1	0,11	7,93
2011	7,75	4,6	-3,15	7,96
2012	7,55	-0,2	-7,75	7,99
2013	7,01	0,5	-6,51	7,99
2014	10,30	24,9	14,6	11,89
2015	25,31	43,3	17,99	21,84
2016	17,7	12,4	-5,3	25,55
2017	13,20	13,7	0,5	26,60
2018	17,14	9,8	-7,34	27,20
2019	16,98	4,1	-12,88	25,84
2020	7,86	5,0	-2,86	26,96
2021	7,54	10,0	2,46	27,29
2022	18,70	26,6	7,9	32,34
2023	24,38	14,8	-9,58	36,57

Джерело: власні розрахунки за даними [10]

Таблиця 3

Результати з періодизації процентної політики НБУ

Номер етапу	Період	Тенденція зміни облікової ставки НБУ	Рівень інфляції	Зміна курсу гривні	Відхилення інфляції від облікової ставки, %
1	2006–2007	скорочення	середня	відсутня	додатне
2	2008 – 1 півріччя 2009	зростання	висока	значна	додатне
3	2 півріччя 2009 – 1 кв. 2014	скорочення	низька	відсутня	від'ємне
4	2 кв. 2014 – 1 півріччя 2015	зростання	висока	значна	додатне
5	2 півріччя 2015 – 3 кв. 2017	скорочення	середня	середня	від'ємне
6	4 кв. 2017 – 1 кв. 2019	зростання	низька	середня	від'ємне
7	2 кв. 2019 – 1 кв. 2021	скорочення	низька	середня	від'ємне
8	2 кв. 2021– 1 півріччя 2023	зростання	висока	значна	додатне
9	2 півріччя 2023	скорочення	середня	відсутня	від'ємне

Джерело: власна розробка

низькою інфляцією, курсовою стабільністю, від'ємним відхиленням інфляції від облікової ставки. Схожим за параметрами є сьомий етап (2 кв. 2019 – 1 кв. 2021) за виключенням середньої курсової волатильності. Експансивними, тільки за умови середньої інфляції, є п'ятий і дев'ятий етапи. Вони за часовим лагом є посткризовими, коли монетарна політика НБУ перелаштовувалася з обмежень рестриктивного типу на стимулювання внутрішнього попиту із боку реального сектору економіки в посткризовій фазі.

Підвищення ефективності монетарного трансмісійного механізму за рахунок процентного каналу потребує зниження реальної вартості банківських кредитів для суб'єктів господарювання реального сектора економіки. Можливості вирішення зазначеної задачі адміністративними методами є обмеженими, оскільки взаємодія банківських установ та їх клієнтів ґрунтується на ринкових засадах, інфляційних та ділових очікуваннях, оцінці кредитоспроможності тощо. Зниженню реальних процентних кредитних ставок сприятиме: формування інвестиційного клімату в державі, розвиток конкурентного середовища на ринку фінансових послуг, вдосконалення законодавства щодо захисту прав їх споживачів, подолання корупції та удосконалення судової практики в сфері фінансово-кредитних взаємовідносин.

Висновки з проведеного дослідження.

1. Метою процентної політики НБУ є досягнення балансу між рівнями інфляції, офіційної облікової ставки, економічного зростання та виконанням індикаторів грошово-кредитної безпеки країни. У статті проаналізовано динаміку зміни офіційної облікової ставки, ставок за кредитами і депозитами «овернайт» НБУ протягом 2006–2023 років. Показано їх односпря-

мований рух із можливістю незначного відставання в часових лагах.

2. Проведено порівняння середньорічних значень облікової ставки НБУ з рівнем інфляції та курсом національної грошової одиниці протягом 2006–2023 років. Установлено більш тісний кореляційно-регресійний зв'язок облікової ставки та курсу порівняно з інфляцією. Показано, що у 7 років із 17 (43,75% всіх спостережень) облікова ставка має від'ємний рівень відносно інфляції. Негативні наслідки зазначеної ситуації пов'язані з формуванням помилкових грошово-кредитних імпульсів на ринку фінансових послуг, деформованих очікувань щодо вартості реальних процентних ставок за кредитами та цінними паперами.

3. Проведено періодизацію процентної політики НБУ з виділенням дев'яти етапів за такими ознаками: тенденція зміни облікової ставки НБУ (скорочення, зростання), рівень інфляції (низький, середній, високий), зміна курсу гривні (відсутня, середня, значна), відхилення інфляції від облікової ставки (додатне, від'ємне). Виконано характеристику експансивних, рестрикційних, кризових етапів грошово-кредитної політики НБУ.

4. Для посилення дієвості процентного каналу трансмісійного механізму пропонується в рамках інфляційного таргетування: забезпечити більш тісний зв'язок рівня облікової ставки зі зміною поточної і прогнозованої інфляції в частині вектору змін і додатного рівня для формування у суб'єктів ринку фінансових послуг правильних орієнтирів на довгостроковий тренд зміни вартості кредитів, депозитів, капіталу.

Метою подальшого дослідження є розробка пропозицій із розробки інноваційних механізмів процентної політики банківських установ.

Список використаних джерел:

1. Савлук С. Процентна політика центрального банку. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2018. № 2. С. 32–46.
2. Сімаков К.І., Федоренко К.А. Банківська процентна та облікова політика як інструмент грошово-кредитного регулювання цінової стабільності. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 2. С. 152–157.
3. Прасолова С.П. Вплив процентної політики Національного банку на стан грошово-кредитної безпеки України та її економічне зростання. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2018. № 1. С. 115–122.
4. Федорова І.О. Вплив процентної політики кредитних установ на формування позикового капіталу підприємств реального сектору економіки України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 25(2). С. 132–135.
5. Селіверстов В.В. Особливості впливу короткострокових процентних ставок на витрати як ключового елементу монетарної політики. *Фінанси України*. 2018. № 12. С. 72–84.
6. Добровольська О.В., Землякова І.С. Особливості процентної політики комерційних банків в Україні у процесі здійснення депозитних операцій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 27(1). С. 49–52.
7. Ходжяян А.О., Мельникова Т.В. Процентна ставка як інструмент монетарної політики в умовах кризи та посткризового періоду. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 4. С. 5–14.
8. Кульчицька Н.С. Особливості формування та реалізації процентної політики в Україні в умовах фінансової нестабільності. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна*. 2015. Вип. 47. С. 81–85.
9. Процентні ставки за активними і пасивними операціями Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/files/PInterestRates.xls> (дата звернення: 15.09.2023).
10. Індеси споживчих цін у 1992–2022 роках. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/ct/isc_rik/isc1992-2020gr_pr.xls (дата звернення: 15.09.2023).

References:

1. Savluk S. (2018) Protsentna polityka tsentralnoho banku [Interest rate policy of the central bank]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*, no. 2, pp. 32–46. [in Ukrainian]
2. Simakov K.I., Fedorenko K.A. (2020) Bankivska protsentna ta oblikova polityka yak instrument hroshovo-kredytnoho rehuliuвання tsinovoї stabilnosti [Bank interest and accounting policy as a tool of monetary and credit regulation of price stability]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, no. 2, pp. 152–157. [in Ukrainian]
3. Prasolova S.P. (2018) Vplyv protsentnoi polityky Natsionalnoho banku na stan hroshovo-kredytnoi bezpeky Ukrainy ta yii ekonomichne zrostannia [The impact of the interest rate policy of the National Bank on the state of monetary security of Ukraine and its economic growth]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriya : Ekonomichni nauky*, no. 1, pp. 115–122. [in Ukrainian]
4. Fedorova I.O. (2017) Vplyv protsentnoi polityky kredytnykh ustanov na formuvannia pozykovoho kapitalu pidpriemstv realnoho sektoru ekonomiky Ukrainy [The influence of the interest policy of credit institutions on the formation of loan capital of enterprises of the real sector of the economy of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment*, vol. 25(2), pp. 132–135. [in Ukrainian]
5. Seliverstov V.V. (2018) Osoblyvosti vplyvu korotkostrokovykh protsentnykh stavok na vytraty yak kliuchovoho elementu monetarnoi polityky [Peculiarities of the impact of short-term interest rates on costs as a key element of monetary policy]. *Finansy Ukrainy*, no. 12, pp. 72–84. [in Ukrainian]
6. Dobrovolska O.V., Zemliakova I.S. (2019) Osoblyvosti protsentnoi polityky komertsii bankiv v Ukraini u protsesi zdiisnennia depozytnykh operatsii [Peculiarities of the interest rate policy of commercial banks in Ukraine in the process of carrying out deposit operations]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, vol. 27(1), pp. 49–52. [in Ukrainian]
7. Khodzhaian A.O., Melnykova T.V. (2022) Protsentna stavka yak instrument monetarnoi polityky v umovakh kryzy ta postkryzovoho period [The interest rate as a tool of monetary policy in the crisis and post-crisis period]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 4, pp. 5–14. [in Ukrainian]
8. Kulchytska N.S. (2015) Osoblyvosti formuvannia ta realizatsii protsentnoi polityky v Ukraini v umovakh finansovoi nestabilnosti [Peculiarities of formation and implementation of interest policy in Ukraine in conditions of financial instability]. *Visnyk Lvivskoi komertsiiinoi akademii. Seriya ekonomichna*, vol. 47, pp. 81–85. [in Ukrainian]
9. Interest rates on active and passive operations of the National Bank of Ukraine (2023), available at: <https://bank.gov.ua/files/PInterestRates.xls> [in Ukrainian] (accessed 15 September 2023).
10. Consumer price indices in 1992–2022 (2023), available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/ct/isc_rik/isc1992-2020gr_pr.xls [in Ukrainian] (accessed 15 September 2023).